

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSÄNKÄRI

4 2018

MINERALIA

Kullan kanssa huuhdontaränneihin jää ominaispainoltaan raskaampia korukiviä: granaatteja, korundeja, epidootteja ja hematitteja. Monelle kaivajalle ne ovat hyvä sivutuote. Suomen ensimmäiset rubiinit, safiirit ja jalozirkonit ovat nekin kullankai-vajien löytämiä. Korukivialan näkymiä pääset seuraamaan aatio-paikalta, Mineralia-lehdestä.

Mineraliassa on jatkuvasti juttuja Lapin löydöistä. Myös kullan-kaivajista, Kultamaiden Legendoista, on oma jatkosarjansa, jota kirjailija ja kultahistorioitsija Seppo J. Partanen kirjoittaa.

Lehti perustettiin vuoden 2012 lopulla ja on siitä lähtien ilmestynyt tasokkaasti painettuna julkaisuna neljästi vuodessa, A4-kokoisena ja vähintään 36-sivuisena. Päätoimittajana on geologi Kari A. Kinnunen. Mineraliaa julkaisee Tampereen Kivikerho ry.

Tilaa Sinäkin itsellesi Mineralia-lehti

Lehden vuosikertahinta vuodelle 2019 on 25 euroa.
TILAUKSET: Mineralian toimitussihteeri Liisa Hertell,
puh. 040 557 4700, sähköposti liisa.hertell@sci.fi

Kaksivärinen rubiini/safiiri **jalo korundi** Lapista, Elsaajalta

Pirkanmaan alueella löydetty ja otettu, Suomessa eniten 10 g:n kappaleita sisältänyt korundi. Löydettiin vuonna 2015.

Mitä meripihka on?

Sirkan ja Karin elämänmittainen häämatka Lemmenjoelle

KANNEN KUVA:

Kari Merenluodon kesän moitteettomasti toiminut imeytysjärjestelmä sai syksyn pakkasyössä veistoksellisia piirteitä. Kuva: Mika Telilä

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

41. vuosikerta
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Vuoden 2019 Prospäkkäri nro 1 ilmestyy maaliskuun alkupuolella. Aineistot 11.2.2019 mennessä.

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino: Kirjapaino Hermes Oy
Tampere

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 4–5 Pääkirjoitukset
- 6–9 Lapin kullan emäkallio – pitäiskö sitä jo uskoa
- 10–15 Karkeaa kultaa tuurilla vai taidolla
- 16–17 Kultaristeily vuonna 2019
- 18–19 Lapin kullan resepti
- 20–21 Eduskunta hyväksyi kevennyksen konekaivun ympäristölupamenettelyyn
- 22–23 LKL:n jäsenmaksu pysyy 25 eurossa vuonna 2019
- 24–25 Olavi Tikkasen muistolle
- 26 Kullanhuuhdonta Kaustisella
- 27 Merkkipäivät

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Maija Vehviläinen
Väinämöisentie 11
96300 Rovaniemi
puh: 040 778 9456
mrvehvilainen@gmail.com

Varapuheenjohtaja:
Ensio Kaustinen
Pertuntie 110
69600 Kaustinen
puh: 040 595 0766
ensio.kaustinen@kase.fi

Sihteeri:
Kai J. Rantanen
Kittiläntie 1074, 99800 Ivalo
puh: 040 774 6773
mullin.mallin@gmail.com

Esko Orava
Mellantie 14, 97220 Sinettä
puh: 0400 323 433
esko.orava@suomi24.fi

Hannu Raja
Lapionevantie 54, 61250 Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Ami Telilä
Kaarreoja, 99885 Lemmenjoki
puh: 050 3073 248
amitelila@gmail.com

Marko Touru
Tankavaarantie 11 A, 99695 Tankavaara
puh: 040 744 1710
info@tankavaara.fi

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77
Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAAT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Sinä olet minun veljeni

Yksi lempiartisteistani – se toinen niistä, Nylon Beatin **Erin**, ihan musiikillisessa mielessä – featuroi minulle tuntemattomamman **Närhen Luran** popmusiikkikappaleessa Siskoni. Närhi itse on sanonut kappaleen kertovan sisarkilpailusta ja sen raastavuudesta. Ettei vain olisi vähän kateutta, omaneduntavoittelua ja katkeruuttakin ilmassa.

Yksi lempivirkamiehistäni, työ- ja elinkeinoministeriön kaivosylikarkastaja **Riikka Aaltonen**, linjasi kullankaivun kovien naisten ja miesten lajiksi Lapin Kansan haastattelussa kesällä 2012, pari vuotta uuden kaivoslain voimaantulon jälkeen. Niinhän se onkin. Lapin Kansan kesätoimittajan kysymyksen kullankaivun tukemisesta Aaltonen arveli, että tuskinpa kullankaivajat mitään erityistä tukea ovat kaipaamassakaan.

Porcelainonharjoittaminen, ei-sukupuolineutraalisti ilmaistuna poromiehen ammatti, on myös kovien naisten ja kovien miesten laji. Samassa maisemakonttorissa työskennellään, poromiehet ehkä lievästi ympärivuotisemmin ja työhyvinvoinnin tai työn kuormittavuuden näkökulmasta raaemmin.

Myös alan ansaintalogiikkakin on ehkä pelkistetympi ja raaempi kuin kullankaivussa. Se mitä on siinä, on minulta pois. Valtiovalta

on ihan perustellusti nähnyt tarpeelliseksi tukea poroelinkeinoa, että kaikilla olisi edes jotakin.

On toki muitakin. Ammattikallastajat, joiden hyisen juomusavannon reunalla haluaisi ottaa karvalakin päästä kunnioittavasti kumartaakseen, ellei pelkkä ajatuskin siitä saisi aivot vihlomaan. Ja kaikki muutkin pohjoisten luonnonvarojen perinteiset hyödyntäjät. Lähtökohtaisesti kovia tyyppejä kaikki.

Politiikanteko puolestaan on kirkkaassa päivänvalossa tapahtuvaa munillepotkimista. Ei luonteeltaan niinkään kovien miesten ja kovien naisten hommia. Pikemminkin sellaisten väärään kuunkieron aikaan kaadettujen puiden, joista sahatut lankut ja laudat vääntyvät taapeloitunakin luonnostaan kiero. Poliitiikan tekijät käyttävät omituisen demokratian logiikan kautta meidän heille antamaamme valtion rajatonta valtaa, ja tukevat itse itseään.

Huonoimmillaan itse politiikan teosta tulee tärkeämpää kuin yhteisten asioiden hoitamisesta, mitä politiikan periaatteessa pitäisi olla. Näin pääsi käymään kaivoslakiuudistuksen yhteydessä sen hetkisten politiikantekijöiden kultakalamalassa.

Myös saamelaiskulttuuria ja -politiikantekoa tuetaan monesta erilaarista Saamelaiskäräjien toimin-

nan kautta. Tämä on hyvä asia, koska se tuo elinvoimaa ja hyvinvointia pohjoisen kuntiin. Kyllä niillekin rahoille varmasti löytyisi muitakin ottajia Etelä-Suomesta, EU:sta tai sen ulkopuolelta. Nyt ne, paitsi mahdollistavat kielen ja kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen, tarjoavat parhaassa tapauksessa joillekin nuorille tai varttuneemmille pohjoisen ihmisille mahdollisuuden olla muuttamatta leivän perässä etelään, ja valuvat joka tapauksessa paljon saamelaiskulttuurikeskus Sajoksen henkilökunnan parkkipaikkaa laajemmalle, koska sellainen on pyöreäksi keksityn rahan ominaisuus.

Lapin Kullankaivajain Liitto on jo aikanaan linjannut, että se ei pyri polkemaan muiden elinkeinon oikeuksia omassa edunvalvonassaan. Kieltämättä joskus veri meinaa paeta nyrkkeihin ja mieli teki si. Lähinnä silloin pitää vetää syvään henkeä tai käydä pannuhuoneessa sätkällä, kun sisarkilpailu, kateus ja katkeruus rinnakkain kehittyneiden elinkeinon välille masinoidaan jostakin ulkopuolelta, politiikanteosta. Silloin, kun uskotaan että se mitä on meillä, on teiltä pois.

Mutta sinä olet veljeni. Enkä tahdo että kilpailumme jatkuu.

MULLIS'

Mielenkiintoinen vuosi alkaa lähestyä loppuaan. Vuoteen 2018 on mahtunut monen moista tapahtumaa ja juhlaa. Kiitos kaikille muistorikkaiden ja mieleenpainuvien tapahtumien järjestäjille ja teille osallistujille. Kullankaivajien edunvalvontaa ei ole unohdettu juhlahumussa ja vuoteen on mahtunut myös uskomaton määrä erilaisia lausuntoja toiminnastamme sekä palavereita viranomaisten kanssa.

Alkuvuonna annettiin lausuma Ely-keskukselle Lemmenjoen–Vaschojen alueen koneellisen kullankaivun yhteistarkkailun muuttamisesta. Tämä asia liittyy ympäristöluvallisten kaivajien vesistötarkkailuohjelman muuttamiseen. On selvitetty kullanhuuhdontatukikohvien jäte- ja ekomaksuasioita; osallistuttu TEM:n projektiin koskien kaivoslain 38 §:n mukaista selvitystä, jossa yhteisiä näkemyksiä ei juuri löytynyt; lausuttu hallituksen esitykseen laiksi eräiden ympäristölistien lupamenettelyjen yhteensovittamisesta (mm. pienimuotoisen konekaivun ilmoitusmenettelyllä), tässä vain muutamia mainitakseni.

KHO:sta saatiin meille myönteisiä kullanhuuhdontalupapäätöksiä maaliskuussa, mutta kuten pahoin pelkäsimme, tämän jälkeen tietyillä tahoilla oli jo taas uudet kujeet mielessä ja parin kuukauden päästä tulikin vaatimusta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Tällä hetkellä ympäristövaikutusten arviointia on vaadittu suurilta kaivosyhtiöiltä, jotka toteuttavat kaivostoimintaa paljon suuremmassa mittakaavassa kuin yksityiset kullankaivajat. Tämä prosessi olisi kallis ja kohtuuton meille kullankaivajille, joten joku suhteellisuudentaju sentään pitäisi näissä YVA-asioissakin olla.

Siinäpä meillä riittää tulevalle vuodelle hommaa, kun selvittämme kullankaivun oikeita mittasuhteita ja todellisia vaikutuksia ympäristöön. Tietyt tahot ovat myös syksyllä aktivoituneet järjestämään neuvottelupäiviä eri ministeriöille, joissa keskeisessä roolissa on ollut kullankaivuasiant, eikä välttämättä meidän kannalta myönteisessä ja yhteistyöhenkisessä valossa.

Kaivospiirien jatkoajan suhteen tehtiin kuluvana vuonna todella paljon työtä. On lähetetty viestiä kansanedustajille, käyty puhumassa eduskunnassa sekä tavattu pikaisesti pääministeri ja puhuttu hänelle kaivospiirien jatkoajan saamisen puolesta. Kaivospiiriosakkailta odotetaan todella aktiivista yhteistyötä heti alkuvuodesta lähtien. Tämä asia on kaikille kaivospiiriläisille sekä myös viranomaisille uusi ja monimuotoinen asia, joten se vaatii mittavaa panostusta. Hyvä valmistautuminen tuo varmasti kaikille parhaan mahdollisen lopputuloksen, hyvähän se ei tule olemaan, sillä koko lakkauttamispäätös oli katastrofi, mutta tähän meidän vaan on huolella yhdessä valmistauduttava.

Moni saattaa kuvitella, että liitto panostaa nyt ainoastaan kone-

kaivajien ja kaivospiirien asioihin, mutta näinhän asia ei todellisuudessa ole. Valitettavan monet lakiin ja asetuksiin tehtävät muutokset sekä muut määräykset koskevat kaikkia, tavalla tai toisella lapiokaivajia sekä liiton omilla valtauksilla kaivutoiminnan jatkumista. Kaikkeen ja vähän enempiäkin on siis vuoden aikana saatu antaa vastinetta ja lausuntoa. Tästä työstä suuri kiitos kuuluu varmasti meidän pienelle edunvalvonnan porukalle, joka on kiitettävästi hoitanut tehtävänsä ja saanut olla todella heireillä koko vuoden.

Tästä lähdetään kohti tulevaa vuotta ja juhluvuosiin siitäkkin tulee, Lapin Kullankaivajain liiton perustamisesta tulee syksyllä 2019 kuluneeksi 70 vuotta. Lisäksi meillä on kunnia isännöidä vuoden 2019 kullanhuuhdon MM-kisoja. Suomalaiset tekivät jälleen huikean tuloksen Slovakian MM-kisoissa, joten kotikenttädulla mestaruuksia on hyvä lähteä puolustamaan. Onnittelut vielä menestyksestä!

Joku on joskus todennut, että muutos on pysyvää. Tämän ovat varmasti kullankaivajat kautta 150-vuotisen historian saaneet myös kokea, eikä vähiten lakien ja määräysten muutosten muodossa. Tämä viidakkohan on kohta sellainen, että siinä on ”pienellä kaivajalla” tekemistä pysyäkseen menossa mukana. Lapin Kullankaivajain Liiton 70-vuotisen toiminnan aikana lienee tullut selväksi, miten tärkeää työtä yhteisten etujemme ajaminen on.

Oikeen hyvää ja antoisaa alkavaa vuotta kaikille

MAIJA VEHVILÄINEN

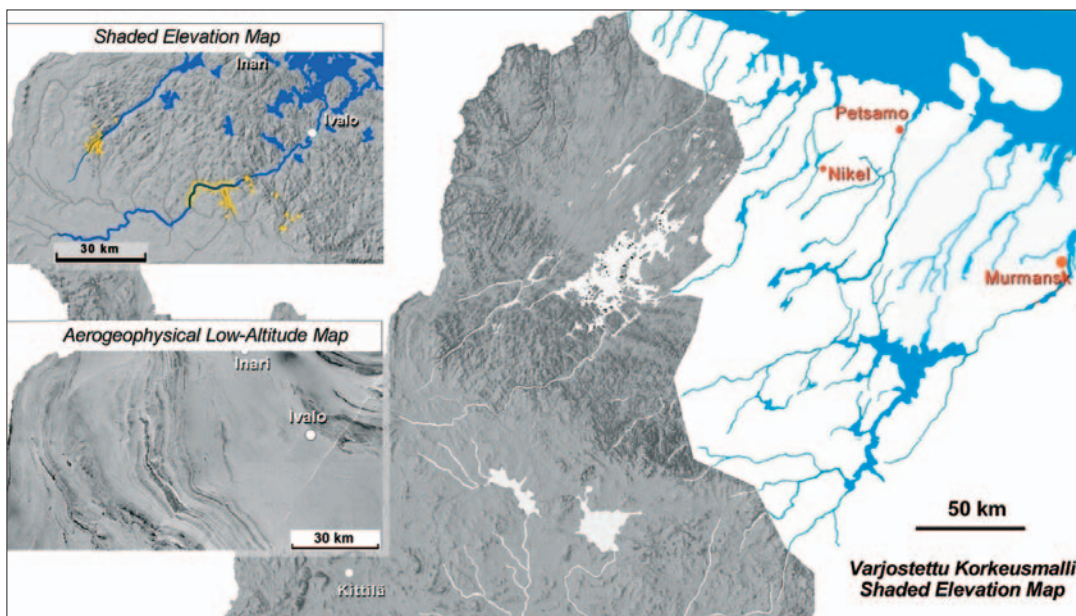
Lapinkullan emäkallio – pitäisköhän sitä jo uskoa?

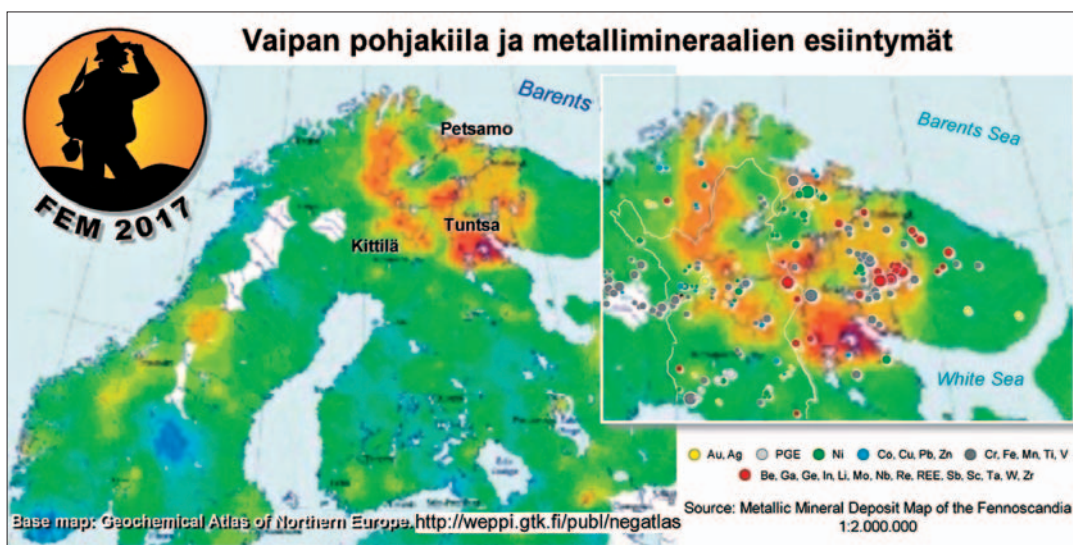
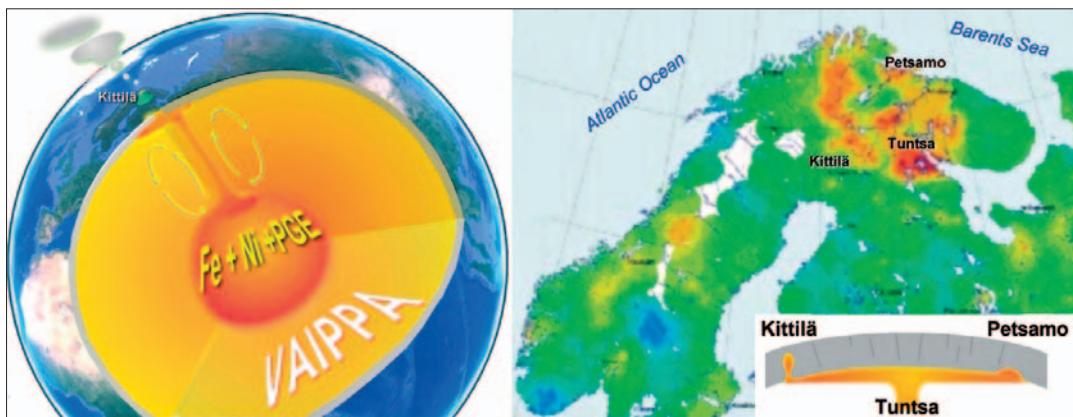
Kaulusherrat nappaskengissään tietävät aina kaiken paremmin, vaikka Gunnar Vierasmaalaiset vievätkin meiltä malmit maasta. Meidän kaikkien käytössä olevat Geologian tutkimuskeskuksen kotisivut tarjoavat ainakin 20 karaatin karttapalveluja ilmaiseksi maankamarasta (<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara>) malminetsintään (<http://gtkdata.gtk.fi/mdae>) ja geologiseen paikkatietoon (<http://hakku.gtk.fi/fi/locations/search/>) rännityksen ja vaskauksen lomaan. Tietenkin, jos palstalla tai kämpässä on nettiyhteys. Kievereissahan pätkee välillä muutenkin. Vaan pitäisikö niitäkään uskoa?

Kulta-Jaska ja Emma kyllä hyvin tietävät, että tunturikurut ja kanjonit puroineen ovat yhdensuuntaisia. Mutta varjostettu korkeusmalli (Shaded Elevation Model) osoittaa Saa-

riselän tunturijakson olevan siivutettu kuin jättimäisellä viipalointikoneella. Lentogeofysikaalisessa matalalento-kartassa (Aerogeophysical Low-Altitude Surveys) näkyy viipaloitumisen tektoniset siirrokset, ja siirrosten repeämiin on kvartsi-kultajuonien ollut helppo asettua. Kuolan niemimaan joet todistavat maankuoren viipaloitumisen niin laaja-alaiseksi, että siirrosten täytyy ylettyä syvälle maankuoreen. Prospäkkärin sivuilta on voitu lukea irtokultaa löytyvän muualtakin kuin Lemmenjoen ja Ivalojoen valuma-alueilta.

Eihän sitä kylillä käydessä huomaa, että varsinainen Lappi on kokonaan rapakallioaluetta. Jääkaudesta huolimatta irtomaa kuvastaa hyvin alapuolista kallioperää, jossa emäksiset ja ultraemäksiset magmat eli kivisulat aiheuttivat selvärajaisen geokemiallisen tihentymän.

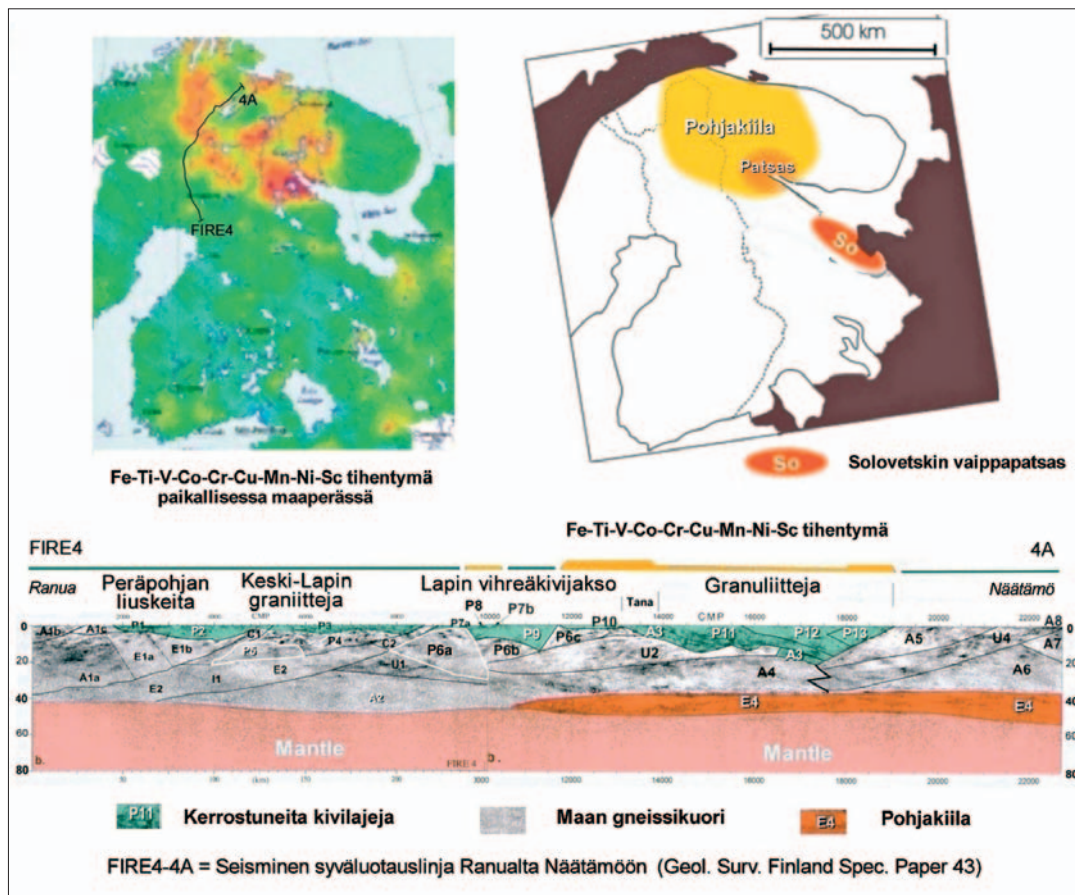

Kallioperän metallimineraali-esiintymätkin sijaitsevat sillä samalla alueella, jonka kohdalla, syvällä maankuoren alla sen pohjaa pitkin on levinnyt maapallon vaipan alaosaasta noussut rauta-nikkelipitoinen ultraemäksinen pohjakiila.

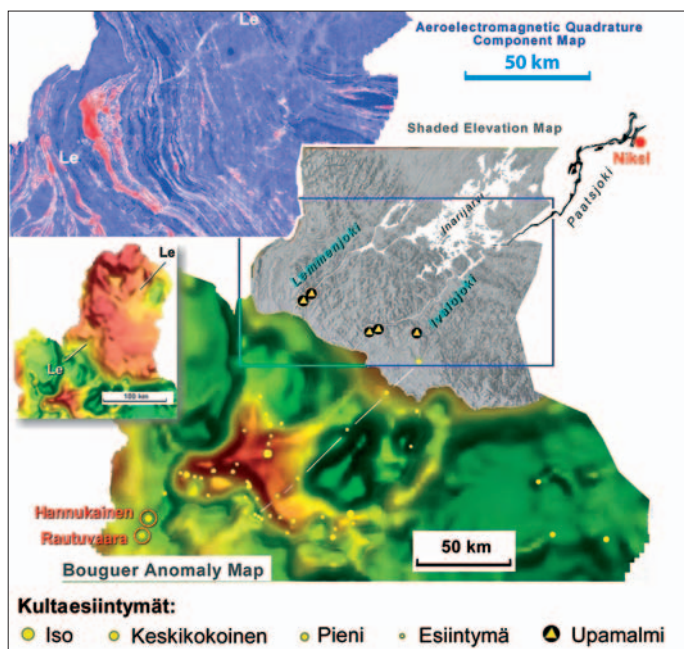
Laaja pohjakiila liittyy Solovetskin vaippapatsaan toimintaan Vianmeren alueella 2,72–2,66 miljardia vuotta sitten, jolloin nuo syvältä nousseet kivisulat olivat maailmanlaajuisesti hyvin kultaapitoisia. Juomasuon kulta-esiintymänkin ikä Kuusamossa on 2,75–2,65 miljardia vuotta. Kittilän vihreäkivikompleksi on siitä syystä Euroopan rikkain kulta-alue, koska kivisula on purkautunut maanpinnalle Ivalojoen–Äkäsjoen siirroselinjaa pitkin. Tiivis ja

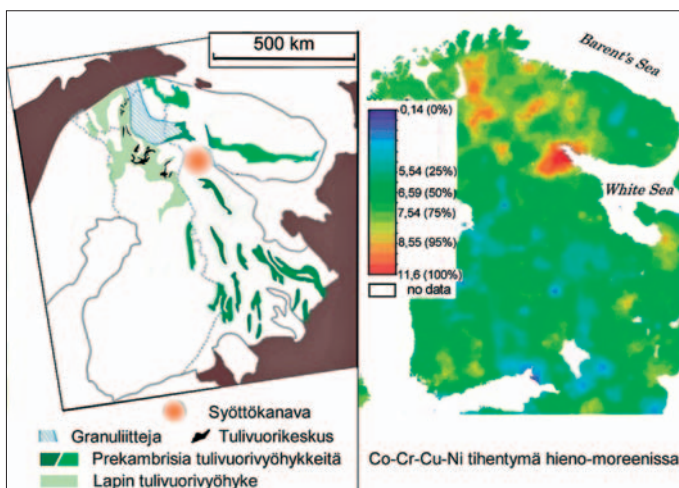
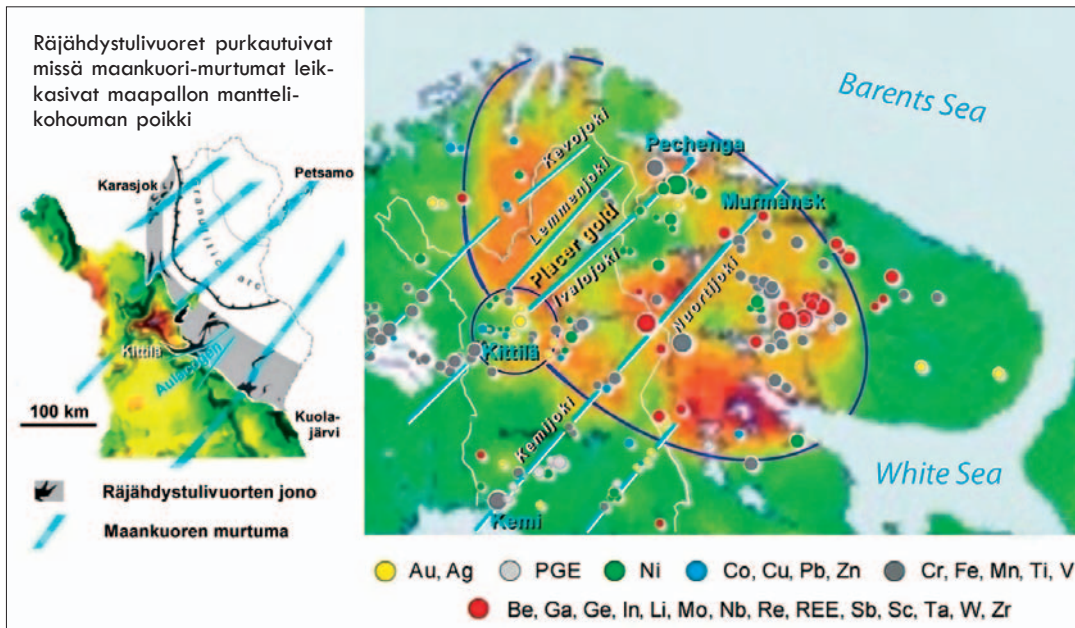
raskas metallipitoinen kivisula näkyy Bouguer-painovoimakartalla selvärajaisena X-muotoisena muodostumana.

Myöhemmissä maankuoren liikunnoissa Lapin kallioperä rikkoutui ja muokkautui vielä enemmän, jolloin kulta rikastui kvartsi-kultajuoniin Kittilässä, mutta myös Saariselän syvissä siirroksissa tunturikurujen ja kanjonien kallioihin. Muutkin kuin Lemmenjoen (Le) ja Äkäsjoen–Ivalojoen–Paatsjoen siirroksat jatkuvat tunturijakson ulkopuolelle kvartsi-kultajuonineen. Hannukaisen ja Rautuvaaran rautaoksidi-kupari-kulta (IOCG) -malmit sijaitsevat Äkäsjoen–varressa, ja ovat vihje vaipan pohjakiiloihin liittyvistä suuremmista IOCG-malmeista Lapissa.

Kvartsi-kultajuonet ovat peräisin Lapinkullan emäkallioista. Sehän on tiedetty jo kauan. Mutta kunnes toisin todistetaan, emäkallio on maankuoren alapintaa pitkin kiilautunut ja levinnyt ultraemäksinen pohjalaatta, joka heijastuu maaperässä geokemiallisesti ovaalin muotoisena tunturialueella ja tundra-ylängöllä osoittaen potentiaaliset kullanhuhdonta-alueet paljon laajemmiksi kuin Lemmenjoen ja Ivalojoen varsi-alueet. Nuortijokikin on osa Kemi-Murmansk -suurruhjetta, joka on ollut mm. Kemin kromimalmien kerrosjuonten syöttörakona.

Kullan ja muun metallisen aineksen nouseminen syvältä maankuoren pohjalta selittyy arkkivanhalla mannerkuoren pullistumisella, jonka keskus oli Tuntsa-Kantalahden kohdalla. Siellä oli ultraemäksisen vaippa-aineksen syöttökanava lähellä maanpintaa, mikä näkyy irtomaan geokemiallisessa koostumuksessa selvemmin kuin Lapin ultraemäksisten laavojen purkauskohdat eli arkkivanhat mantereiset tulivuoret. Pulkkinen Eeliksella paikkallistimme 1983 Sattasvaaran tulivuoren, johon liit-

tyvän Pahtavaaran kulta(kaiivos)-esiintymän Eelis löysi vähän myöhemmin. Maankuoren pullistumisen aiheuttanut noste ja tulikuuma kivisula nostivat metallisia aineksia ylöspäin pitkin auenneita siirrosrakkoja.

On ymmärrettävää, että Lapin tulivuorista kuullessaan kaiverit epäilevät ettei tämän kirjoittajan lääkitys ole aivan kohdallaan. Sekin on inhimillistä, mutta huolestuttavaa, että ulkomaisten prospektorien todistama Euroopan rikkain kultapro-

vinssi Kittilässä oli yllätys monen kirjanoppineen elämäntyölle. Vain farisealaiset kieltävät yhä sen liittyneen kultarikkaaseen vaippapatsaiden ja pohjakiilojen arkkivanhaan vaiheeseen, jonka irtohippujen esiintymisalue näkyy suoraan Pohjois-Euroopan Geokemiallisen atlaksen kansikuvassa (<http://weppi.gtk.fi/publ/negatlas>).

MATTI SAVERIKKO
matti.saverikko@mbnet.fi
<http://komati.mbnet.fi>

KARKEAA KULTAA

tuurilla vai taidolla

Löytyykö mitään? Otatteko nuo pienetkin talteen? On teillä erikoinen harrastus ja voiko kullanhuuhdonnalla elää? Aika usein kuultuja heittoja turisteilta ja muilta kulkijoilta, eikö vain. Miten itse vastaatte?

Löytyykö mitään -kysymykseen vastaan yleensä: Ei vielä, mutta olen yli neljäkymmentäviisi vuotta etsinyt, joten eiköhän pian jotain ala löytymään. Kun otetun vaskoolin pohjalla on useita hengettömiä ja itse tietää maamäärään suhteutettuna maan olevan rikasta, niin kuule hämmästelevän kysymyksen pientenkin talteen ottamisesta. Silloin huuhtelen vaskoolin puroon ja sanon: Emme tietenkään ota, vain sormilla poimittavat säästetään talteen.

Kysymykseen voiko kullanhuuhdonnalla elää, jo aikanaan Rauman Nipa vastasi, ei voi ellei välillä syö. Siinä satojen tuhansien arvoisten koneiden ja huuhdontalaitteiden keskellä kaivumontun reunalla on kysyjälle vastattava että, on niitä toki kalliimpiakin harrastuksia kuten tehdasuusien Koenigseggien keräily.

Miten löytää Lemmenjoelta kultaa? Varsin helppoa, koska sitä on kaikkialla. Määrät toki vaihtelevat. Merkit saa helposti ylhäältä tunturista alamaiden jänkäkuoppaan. Taloudellisesti kannattavasti kultaan pitää löytää ”merkkejä” enemmän. Aikanaan lapiomiehelle riitti gramma tai kaksi päivässä ylittämään sen palkkatason, mitä työmies sai maalikylillä. Tänä päivänä kultamäärien pitäisi olla vähintään tuplaten maailmanmarkkinahinnalla laskettuna.

Leipä oli jo aikanaan tiukassa ja vain vahvimmat pärjäisivät. Useimmat joutuivat palaa-

maan takaisin rikkoutuneine kultaunelmineen. Vieläkin löytyy rikkaita pilkkoja ja läisksiä, joissa kuutiopitoisuudet mahdollistavat hyvät saaliit lapiomiehelle. Lapioitavat maamäärät ovat suuruudeltaan enää murto-osa siitä ajasta, kun lapiointiin työkseen. Pitää olla henkisesti ja fyysisesti motivoitunut, jotta jaksaa roudasta rousta lapioida päivittäin.

Nykyään lapiomiehelle 50–100 m³ kesässä on hatunnoston arvoinen urakka. Itse olen peruslaiska, lapioaallergiaa poteva, enkä pääsisi lapiopelillä moisiin kuutiomääriin. Käytän ihmisten työtä ja arkea helpottamaan luotuja työvälineitä, kuten kaivinkonetta ja huuhdontarumpua. Tällöin pääsen pienemmällä fyysisellä rasituksella huuhtomaan 50 m³ tunnissa.

1980-luvun alussa nais- ja lapsityövoimalla jatkoimme eteenpäin 50-luvun alun kaivajalta jäänyttä kultamonttua. Pienestä maamäärästä tuli parin gramman hippu seuranaan muutama pienempi sekä kasa hienoa kultaa. Isä-**Risto** löydöstä ilahtuneena halusi säästää **Marjut**-vaimon ja lasten selkää ostaen traktorikaivurin. Voi jopa olla, ettei ostoa motivoinut pelkästään naisten ja lasten hyvinvointi, vaan nälkä kultaan alkoi kasvaa syödessä.

Vuoden 1982 kesä opeteltiin hyödyntämään lusikka-haarukka-konetta kullankaivussa. Amatööri-konekaivajat pääsivät heti ensi kesänään lähes 400 gramman tulokseen. Helppoa matematiikkaa. Lapsetkin jaksoivat koneella irrottaa maata enemmän helpommin kuin kangella tai hakulla. Kesän -82 kaivuista on jo hetki aikaa ja jos jotain on opittu, niin ainakin se, että mitä enemmän kaivaa eri paikoissa, huomaa ajattelunsa kullan esiintymisestä olleen

*Osuma lisänumerolle Puskun
kultalotossa. Kuva: Mika Telilä*

liian rajoittunutta ja suppeaa. Olemme vasta raapaisseet kultaisen jäävuoren huippua ja parhaat palat odottavat vielä löytäjänsä.

Parhaat yksittäiset kultasaaliini olen saanut kullattomiksi tuomituilta alueilta. Esimerkiksi kullattomiksi siksi, että neljän metrin syvyydestä lapiomontusta ei ole paria hengetöntä enempää irronnut. Ei olisi irronnut vielä seuraavilta kuudelta metriltäkään, mutta sen jälkeen 10+ metrissä olen saanut nauttia kullankaivuullisesta ilotulituksesta.

Kokko-Heikki tuli päätelmissään tulokseen, että Pusku on Lemmenjoen surkein kultaoja. Toissa kesänä Puskulla **Merenluodon Karilla** huoli kultamiljoonien maahan jäämisestä kasvoi sitä mukaa, kun sosialisointipäivämäärän tuomiokellon keskiyön lyönti läheni. Minulla oli kaivanto auki Karin rajalla, valmis

Pihlajan Jouni oli aluetta kaivanut pienkaivinkoneellaan ja saanutkin kilon verran kultaa. Monesti sorrutaan ensimmäiseksi ajattelemaan, että kun paikalta on saatu hyvin kultaa, se olisi tyhjäksi kaluttu. Ei veikkoset, omalla puolellani oli pari hyvää pesua alla, maan vain parantuessa. Ei ollut pelkoa siitä, ettei kulta jatkuisi, etenkin kun Jounin sokerisirottimen kaivuleveys oli vain murto-osa omastani.

Kari onkin monesti kuvaillut koneellista kullankaivua ojankaivun ja lotonpeluun yhdistelmäksi. Kaivusta saa hienoa kultaa, millä kattaa kulut ja saa leikkelettäkin voileivän päälle. Lotonpeluu-aspekti tulee siitä, että on ison hipun löytö koko ajan vetämässä. Rouva Fortuna antaa päävoittoja myös lapiomiehille, mutta kaivuvolyymien kasvaessa todennäköisyyslaskelempiin perustuen Rouva Fortuna suostuu ja-

*Puiston
raiskausta 2016.
Kuva: Mika Telilä*

infra, kalusto ja vesien imeytysjärjestelmässä poikkeuksellisista sateista huolimatta nousuvaraa. Kari tarjosi kaivun jatkamista eteenpäin, koska hänellä on maata ja kuutioita niin paljon ettei niitä ehdi kaivamaan vaikka tuplaisi kaluston ja siirtyisi 24/7 kaivuvuoroihin. Entiset kaivoslait, kuten nykyinenkin, kieltävät malmien tuhlauksen rangaistuksen uhalla, joten lupasin auttaa osaltani lieventämään Lemmenjoen kaivospiirin lakkautuspäätöksen aiheuttamaa, törkeää kaivoslain rikkomista kulat maahan jättämällä.

kamaan päävoittoja herkemmin isoja massoja käsittelevälle.

En kuitenkaan määrisä unelmissanikaan voinut kuvitella Kultajumalien järjestävän päävoiton tuplana ja lisänumeroillekin voitto-osumat. Ruitun ja Puskun välisen vedenjakajan kiintokallio oli toiminut jääkausien sulamisvesien kuljettaessa maata luonnonrihlana, joka pysäytti pinta-alallisesti pienelle alueelle kasan isoja kultahippuja. Jackpot.

Keväällä nostelimme Isä-Riston kanssa maita kasalle rännitystä varten. Vinkkinä: lap-

“Isä-Riston opinnäyte” -hippu syntymäpainopunnituksessa. Kuva: Mika Telilä

si ja naistyövoiman lisäksi kannattaa kaivostoi-
minnassa hyödyntää myös lähes kahdeksan-
kymppisiä vanhuksia. Ristolla on aina ollut
halu mennä syvemmälle, epäuskossaan siitä,
että oliko se pohja nyt siinä jos kiinteää kallio-
ta ei tavata. Esimerkiksi Kaarreojaalla velimies
Ami jätti viikon lomansa ajaksi Papparaisen
yksin touhuamaan, ja niin löytyi 8–9 metrin
syvyydestä toinen rikas kultakerros, mistä sit-
temmin Hippulistalle on tullut merkintöjä.
Mielestäni olin jo riittävän syvällä, vaikkei kiin-
tokalliota tavattu. Tein Isälle mieliksi ja otin
vielä yhden kerroksen syvemmältä kasan pääl-
limmäiseksi.

Sitä rännitettyäni ja rännin vieressä seiso-
essani huomasin kahden rihlan 13 cm levyi-
sessä välissä (rihlaväli 7 cm, korkeus 7 cm ja
rihlojen väli 10–20 cm) välähtävän kirkkaan
keltaista. Vaikkei puhelinkuuluvuuksia ole,
kannan puhelinta kellona ja kamerana muka-
nani. Jälleen kerran käsi kävi mieltä nopeam-
min kuin ruoskan sivallus kiinni hippuun ja
kuva hipusta, johon vielä kukaan elollinen ei
ole aiemmin koskenut, jäi ottamatta. Kaivos-
lain nykytilanteessa ei hymyilytä, päinvastoin
naama on alati norsunvitulla päivät päästäty-
sten, mutta on tunnustettava näiden hetkien ole-
van niitä poikkeustilanteita, missä hymynkare

väkisinkin hiipii suupie-
liin.

Kävelin siitä Karin ja
Sirkan kämpälle. Sirkka
luki heti kasvoiltani että
jotain oli löytynyt. Ensiha-
lausten jälkeen, kun muut
oli haettu paikalle, otim-

*Jäljelle jäänyt moottori-
tiemäinen hiekkaerämaan
kuumaisema 2018.
Kuva: Mika Telilä*

me maljat löydölle. Vanhoina hyvinä aikoina puolta pienemmille hipuille järjestettiin parin kolmen päivän juhlat, joista toipuminenkin vei toisen mokoman. Tässä synkässä tilanteessa on tietoisuus siitä, että kaikki muu toiminta, mikä on pois kaivusta, jää kultana maahan. Tämä johti siihen, että työt jatkuivat samana päivä-

nä. Miten paljon pahaa voikaan yksi eduskunnalle valehteleva elinkeinontappoministeri saada aikaan. On vaikea selittää sitä vitutuksen tunnetta ja –tilaa, mihin Kaivospiirien lakkautusuhka on kaivajat ajanut. Ilon ja juhlan sijaan katkeruus ja epäusko valtaa ja myrkyttää mieltä – niin yksilöissä kuin yhteisössä.

Kari Merenluodon kesän moitteettomasti toiminnut imeytysjärjestelmä sai syksyn pakkasyössä veistoksellisia piirteitä (huomaa suihkut oikealla ylhäällä).
Kuva: Mika Telilä

Hipussa oli kvartsia kiinni ja GTK kiinnostui tutkimaan sitä uutta menetelmää käyttäen äskettäin hankitulla ”röntgenlaitteella”. GTK:n tutkimustulokset saamme myöhemmin, mutta kvartsissa mikroskooppisella tasolla näkemäni tähtitaivas (pieniä kultahippusia) oli vaikuttavan lumoava näky. Tutkijan mukaan

kvartsissa oleva kultapitoisuus on siksi korkea, että paikalla olisi kultakaivos, kun kvartsikalio löytyy. Jossain siinä Puskun lähellä se on, mutta kun mahdollista kaivuaikaa on maksimissaan 4–5 kuukautta jäljellä, ehtiikö sitä löytää?

MIKA TELILÄ
Kullankaivaja

Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n laivaseminaari 2019

Viking Line M/S Mariellalla
Katajanokan terminaalista Tukholmaan
ja takaisin

Kultaristeily

8.–10.2.2019

(alkaen pe 14.00 / 16.00. ja päättyen su 10.00)

PÄÄTEEMA: LKL 70 v. goes culture vol 2.

Suunnataan Liittoa kohti seuraavaa 70 vuotta, olisi juhlaesitelmiä, trubaduuria ja muuta sel-
laista mitä tällaisissa on tapana, mutta vältettäisiin hymistelyä eli puhuttaisiin suoraan hyvistä
ja huonoista asioista.

Seminaarin puheenjohtaja Antti Peronius

Perjantai 8.2.2019 klo 14.00– (osittain maissa ja osittain merellä)

13.00 alkaen
Päiväseminaariin osallistuvat
● ilmoittautuminen Katajanokan
terminaalin ravintolaan ryhmänjoh-
taja Heli Rapakolle	16.55 päiväkävijät poistuvat laivasta
13.30 laivalle sisään ● 14.10 seminaari
alkaa kokoustilassa kannella 8

Maija Vehviläinen, puheenjohtaja,
LKL ry ● TEM ● GTK ● KT ry ●
Inarin kunta ● Sodankylän kunta
● Tukes | 17.10 tauko |
| 15.45 tauko ● loputkin kullankaivajat
päästetään laivaan | 17.40 Risteilylle lähtevät jatkavat
● risteilyhistoriaa ja esittäytymisiä |
| 16.10 seminaari jatkuu

Seppo J. Partanen: Kullankaivajat
Lapissa 150 vuotta ja LKL:n perus-
staminen

Antti Kokkonen, päätoimittaja,
Lapin Kansa | LKL:n puheenjohtaja
Maija Vehviläinen

LKL:n evp-puheenjohtajien paneeli
● muistoja, mietteitä ja
evästyksiäkin

Tervehdyspuheenvuoroja LKL 70 v.
● kommenttipuheenvuoroja

Kauden 2018 suurin hippu

LKL:n valokuvakilpailu

Vuoden kullankaivajateko |
| | 19.50– seminaaripäivän päätös |
| | 20.30 Buffet-illallinen virkistysruoka-
juomineen kannella 7 |

Lauantai 9.2.2019 (suluissa Suomen aika)

07.00–9.45 (08–10.45) Aamiainen
10.00 (11.00) Saavumme Tukholmaan
11.00–14.30 (12–15.30) FunClub, kansi 7
OnLine-muotoiset kullanhuhdonta-
kilpailut • ratkaistaan Tukholman
mestaruus.

11.00–12.00 (12–13) FunClub, kansi 7
Hallituksen evästystilaisuus.
Toiminnanjohtaja Kai J. Rantanen
ottaa vastaan evästyksiä ja
palautetta hallitukselle

Lauantain teema: LKL 70 v. goes culture vol 2.

Kun elokuvakulttuuriteema sai hyvän vastaanoton, niin se toistetaan musiikin osalta. Ralla-Kaisan rallatuksista nykymusiikkiin. Tiesitkö, että Kultainen nuoruus on kullankaivajalaulu ja että kuka oli Vesterlunti, joka sai aikaan Lemmenjoella pakokauhun kertomalla, että nyt on lauantai? Paljastetaan tarinat laulujen takaa ja jotta tämä ei menisi pelkäksi lauleskeluksi, niin puhutaan sekaan vähän asiaakin – LKL pitäisi luotsata tulevaisuuteen, ei sen vähempää.

15.00 (16.00) seminaari alkaa, kultakiso-
jen tulokset, ilmoitusasiat yms.

Ossi Hyvönen: Naapurikairasta
katsottua, ajatuksia kullasta ja
kullankaivajista

Ilkka Ärrälä: Moternit musiikit ja
positiiviset kampanjat

16.45 (17.45) tauko

17.15 (18.15) Marko Lauronen: Musiikkia
ja mietteitä LKL:sta ja yleensäkin
kullankaivajista

Jouko Korhonen: LKL:n kehittämi-
sestä – mikä mättää, vai mättääkö
mikään

18.45 (19.45) Loppulätinät

19.30 (20.30) Buffet-illallinen vakioruoka-
juomineen (kansi 7)

Sunnuntai 10.2.2019

08.00–10.00 Aamiainen
10.10 Saavumme Helsingin ankeaan aamuun

OHJELMAA
TÄYDENNETÄÄN !!!

Ilmoittautumiset:

Heli Rapakko heli.rapakko@gmail.com tai
040 593 5337.

Kysy mahdollisia peruutuspaikkoja. Ilmoittau-
tumisesi yhteydessä kerro nimesi, syntymäai-
kasi, mahdoll. LKL:n jäsennumero, hyttiluokka,
sekä kansalaisuus. Perjantai-iltapäiväseminaariin tulee myös ilmoittautua.

Hinnat / henkilö
jäsen / ei-jäsen

129 / 139 A 4n hengen hytissä
137 / 147 A 3n hengen hytissä
154 / 164 A 2n hengen hytissä
205 / 215 A 1n hengen hytissä

Hinta sisältää risteilyn valitussa hyttiluokassa
sekä seminaariohjelman mukaiset tarjoilut (2
x Viking Buffet-illallinen vakioruokajuomineen,
2 x meriaamiainen, kokouskahvit ja hedelmiä).

Perjantai-iltapäiväseminaari • risteilyyn
osallistuvalla 5 e/henkilö • vain iltapäiväse-
minaarin osallistuvat LKL:n, SJHY:n, Geologi-
sen seuran jäsenet: 10 e/henkilö • ulkopuoli-
set: 20 e/henkilö.

Maksut LKL:n tilille:

**FI95 1201 3000 1135 62. Maksuun tarvit-
tavan viitenumeron saatte ilmoittautumisen
yhteydessä Heliltä.**

Tervetuloa mukaan!

Lapin kullan resepti

P

rospäkkäriässä 3/2018 oli mainio kuvaus huuhton-takultaesiintymän synnystä, **Juhani Ojalan** ver-tauskuullinen esitys geologisesta tapahtumasar-jasta mestarikokin taidonnäytteenä. Mutta jauho-jahan siinä vasta syntyä, ihmisen koristautumis-

tarpeen tyydyttämiseksi tarvitaan leipuriakin, kul-taseppää.

Lopetin muutama vuosi sitten tilauskorujen valmistamisen, ja viimeise-nä työnäni tein neljä rip-piristiä uskollisen asiak-kaani lapsille. Niinpä pun-nitsin sulatuskuppiin Lem-menjoen hippukultaa, “kretsiä” eli viilauk- ja sa-hausjätettä aiemmista ko-rutöistä, seosmetalliksi hienokuparirakeita ja van-han hopealusikan pesän puolikas sekä leivinjau-heeksi hyppysellinen boo-raksia sitomaan epäpuh-tauksia. Aineita punnites-sa kannattaa pitää mieles-sä, että puhtaan kullan pi-toisuuden seoksessa on oltava vähintään 585 tuhannesosaa.

Sulatus reilussa 1000 asteessa, kaato muottiin ja vähän muotin viereenkin kuten joskus käy. Ohi menneen roiskeen valssasin le-vyksi. Leipurit puhuisivat kaulimisesta. Piirsin teräspiikillä pipari-en (anteeksi ristien) ääriiviivat kultalevyyn ja sahasin aihiot irti.

Viilauksen, hionnan ja kiillotuksen jälkeen juotin pintaan hip-puja koristeeksi, kuorrutetaanhan joulupiparitkin. Lopuksi kemi-allinen kiillotus, “tömäytys”, kaliumsyaniidilla ja vetyperoksidilla, jolloin hippujen pinnasta irtoaa muutama molekyyli ja geokemial-lisissa prosesseissa syntynyt samettimainen mikrokidepinta hohtaa kauniisti.

AARNE ALHONEN

Jouni Pihlajan ns. ritsaluokan koneetyömaa Lemmenjoen Puskulla. Perämaissa Eila Pihlaja. Kuva: Eila Pihlaja

Eduskunta hyväksyi kevennyksen konekaivun ympäristölupamenettelyyn

Eduskunta hyväksyi marraskuun 14. päivänä LKL:n liikkeelle paneman muutoksen ottaa kaikkein pienimuotoisin koneellinen kullankaivu osaksi uudessa ympäristönsuojelulaissa olevaa ilmoitusmenettelyä. Tämä tarkoittaa sitä, että jos kaivat koneella alle 500 m³ kesässä ja kaivutyöpäiviä on alle 50 kpl per kesä, niin et välttämättä tarvitse ympäristölupaa. Mikäli kaivutyösi tapahtuu kuitenkin vesistön äärellä, lupa tarvitaan entiseen malliin. Lisäksi kullanhuuhdontaluvassasi täytyy olla oikeus kaivaa kulta koneellisesti.

Tämä helpotus koskee siis lähinnä koneellista alueen tutkimista ja sen yhteydessä tehtäviä pieniä koerikastuksia ja kaikkein pienintä,

lähinnä lapiokaivuuden rinnastuvaa ns. ritsaluokan koneellista kullankaivua. Meillä on tämän kaltaista ympäristöluvitettua toimintaa muutamassa paikassa, mutta eihän tämä kovin monia kaivajia kosketa. Ympäristölupien hakeminen vähentyy ehkä yhdellä tai kahdella per vuosi.

Uuden ilmoitusmenettelyn mukaisesti ilmoitus pitää antaa vähintään 120 vrk ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Viranomainen on velvollinen käsittelemään asian tuossa ajassa ja ilmoittaja on velvollinen täydentämään ilmoitustaan välittömästi, mikäli se on puutteellinen.

Valitettavasti lausunto- ja valitusmenettely on yhtä raskas kuin ympäristönluvan hakemisessa. Ja luonnollisesti ilmoituksen käsitte-

lystä peritään maksu. Samoin ilmoituskuvion kautta alkanut toiminta on samanlaisen ja samanhintaisen valvontamenettelyn piirissä kuin ympäristöluvitettu konekaivukin.

Eduskunta on siis näyttänyt vihreää valoa ja nyt odotellaan, että pääministeri ehtii kii-reiltään allekirjoittamaan paperin, sitten tie-dämme myös voimaantulopäivämäärän. Aina-kin teoriassa on mahdollista, että kesällä 2019 tätä menettelyä jo joku pääsee koeponnista-maan.

Lain soveltaminen muotoutuu lähivuosi-en aikana. Optimistina toivon, että ilmoitus-maksu on alhaisempi kuin nykyinen, pienen konekaivun maksu, ja ilmoituksen ei tarvitsisi olla niin kattava ja laaja kuin mitä ympäristö-lupahakemukset ovat. Nehän ovat paisuneet monisatasivuisiksi mammuteiksi.

Pessimisti minussa on pikkuisen huolissaan siitä, että uuden menettelyn ilmoitusmaksu

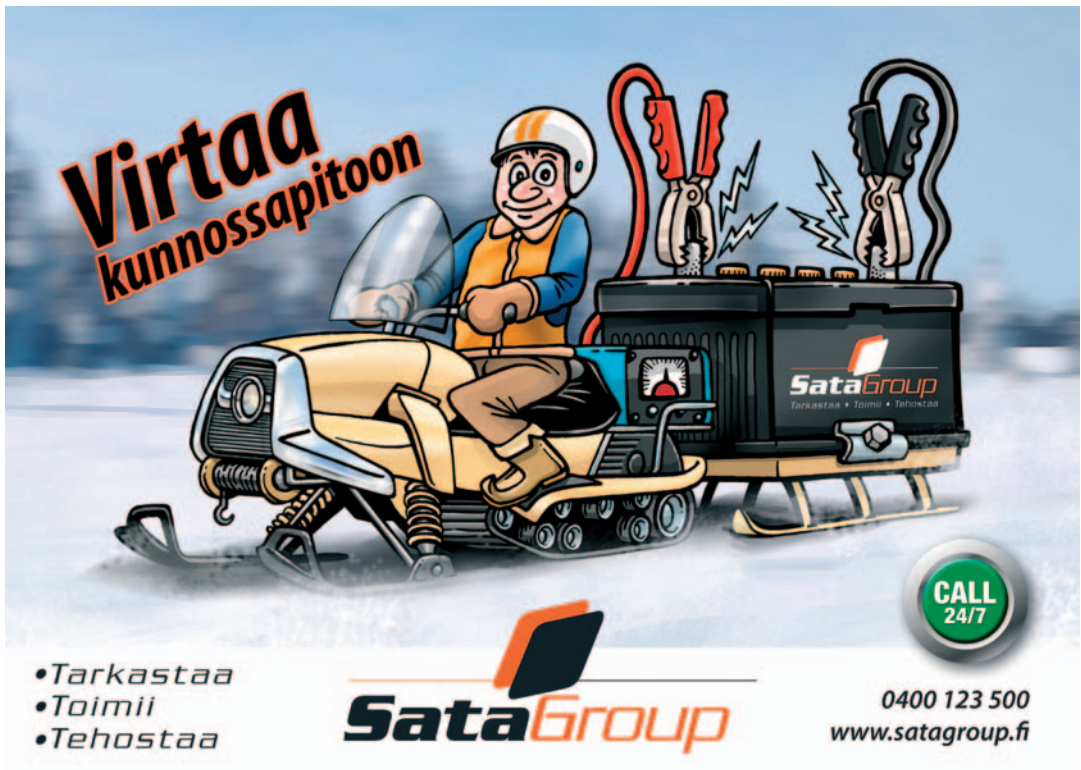
nousee jopa korkeammaksi kuin mitä pienem-män konekaivun ympäristölupa kustantaa nyt. Jos ilmoituksen tulee olla lisäksi yhtä laaja kuin mitä ympäristölupahakemukselta edellytetään, kysymyksessä onkin enää oikeastaan vain pie-ni nopeutus menettelyyn.

Niin – sellainen huono juttuhan tässä on, että kun oikeutta ei saada lupapäätöksen kaut-ta, toiminnanharjoittajalla on vähemmän suo-jaa, jos jotakin ongelmia tulee.

Ilahduttavaa oli se, että asiaan liittyvässä eduskuntakeskustelussa kullankaivu varasti taas shown. Samassa yhteydessä määriteltiin vastaa-via kevennyksiä kymmeniin muihinkin toimin-toihin, mutta ne eivät kiinnostaneet ketään.

Ja onhan tämä kuitenkin maailmanhisto-rian ensimmäinen kullankaivajia koskeva Suo-men ympäristölakeihin tullut kevennys. Vali-tettavan vaatimaton, mutta kevennys silti.

ANTTI PERONIUS

Virtaa kunnossapitoon

SataGroup
Tarkastaa • Toimii • Tehostaa

CALL 24/7

0400 123 500
www.satagroup.fi

LKL:n jäsenmaksu pysyy 25 eurossa vuonna 2019 Maksa nyt omatoimisesti

 Yhdistyksen jäsenmaksuksi vuodelle 2019 vahvistettiin vuosikokouksessa 31.3.2018 hallituksen esityksen mukaisesti 25 euroa, ja liittymismaksu pidettiin entisellään 10 eurossa. Kullalla maksettaessa jäsenmaksun määräksi vahvistettiin 1,0 grammaa Lapin kulta. Alle 18-vuotiaan nuorisojäsenen jäsenmaksu on 12,50 €. Nuorisojäseniltä ei peritä erillistä liittymisjäsenmaksua. Jäsenmaksun 2019 voi nyt maksaa omatoimisesti alla olevien ohjeiden mukaisesti.

Tarkista jäsenmaksutilanteesi Prospäkkärin osoiteprintistä

Maksetut vuodet on merkitty takakannen osoiteprinttiin kahden vuoden seurantajaksolta. Saapuneet maksut on merkitty viimeisimmän maksamatta olleen jäsenmaksun mukaisesti. Merkintä **v. -17/-18 maksettu** tarkoittaa sitä, että sinulla on kaikki jäsenmaksusi vuoteen 2018 saakka maksettuina. Merkintä **v.-16/-17 maksettu** puolestaan sitä, että sinulla on jäänyt vuosi 2018 tai jokin sitä aiempi maksamatta, ja **v.-15/-16 maksettu** kahta rästiin jäänyttä maksua ja yhdistyksen sääntöjen mukaan sitä, että jäsen katsotaan yhdistyksestä eronneeksi.

Maksa 25 euroa jokaiselta puuttuvalta vuodelta LKL:n jäsenmaksutilille Nordea FI45 2177 3800 0049 77. Kansainvälisessä pankkiliikenteessä tilin SWIFT-osoite on NDEAFIHH. Muista käyttää viitenumeronä jäsennumeroasi, joka on jäsenlehden osoiteprinttiin merkitty numerosarja. Löydät saman jäsennumerosi myös jäsenkortistasi. Viitteelli-

sen maksun yhteydessä kirjoitetut viestit eivät välity maksun saajalle. Eräpäiväksi voi laittaa 14.1.2018.

Jäsenmaksuseuranta on päivitetty tilanteen 14.12.2018 mukaisesti.

Saa maksaa, jos haluaa

Kuluvat Lapin kullankaivun juhluvuodet ja kesän 2019 kullanhuhdonnan MM-kisat ovat synnyttäneet ja tulevat edelleen synnyttämään normaaleista jäsenpalveluiden ylläpidosta ja edunvalvonnasta poikkeavaa rahoitustarvetta liiton budjettiin. Liiton hallitus on pyrkinyt ennakoimaan tämän siten, että juhluvuosien tapahtumien rahoittamiseksi on järjestetty varainhankintatempauksia sekä valmistettu juhlatuotteita myyntiin. Näin on pyritty estämään juhluvuosien tapahtumarahoituksen vaikutus jäsenmaksun korotuspaineisiin.

Liiton hallitus esittää jäsenmaksun 2019 yhteydessä maksettaville vapaaehtoisille maksuille seuraavia kohteita:

- 5 € Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n 70-vuotisjuhlan tapahtumajärjestelyiden tukemiseen
- 7 € liiton jäsenetuvaltausten kehittämiseen
- 9 € edunvalvontaan ja lakiapuun

Näistä poikkeavat epämääräiset summat katsotaan liiton toiminnan yleistueksi.

Vuonna 2018 kolehtia eri kohteisiin maksettiin yhteensä 3833,05 euroa. Kohdentamatomana yleistukenä liitolle osoitettiin 782,05 euroa. Liiton jäsenetuvaltausten kehittämistä tuettiin 1211 eurolla. Edunvalvontaan ja lakiapuun tukea saatiin 810 euroa. Lisäksi kolehtia

Tankavaarassa syksyllä 2017 esitellyttä lemmenjokiselta aamupurolautaselta riittäisi voisilmän kokoinen nokare koko perheen jäsenmaksujen maksamiseksi. Kuva: Maire Bruun

tuli Juhlavuosien rahoitukseen 1030 euroa.

Kultainen kiitos kaikille tukea antaneille!

Vuoden 2019 ensimmäisinä päivinä jäsenmaksunsa voisivat hoitaa heti kaikki aktiiviset ja valveutuneet jäsenemme, jotka saavat tästä artikkelista kimmokkeen. Jäsenmaksujen itse-tutkiskelusta ja omatoimisesta hoitamisesta koituu liitolle merkittäviä kustannussäästöjä, koska se vähentää kuluja postin kautta lähetettävien muistutuslaskujen kuluissa. Kannustam-

mekin kaikkia olemaan hyvämuistisia ja viitsemiä.

Omatoimisesta jäsenmaksusta räkytetään pitkin kevättä, ja loppukeväästä postitetaan sitten paperinen jäsenmaksulappu kaikkein kovakorvaisimmille. Jäsenkortti postitetaan kaikille jäsenille loppukevään jäsenlehden mukana ennen kaivukauden alkua.

KAI J. RANTANEN,
RAHASTONHOITAJA

Olavi Tikkasen muistolle (7.7.1925–19.7.2018)

 Olavi Tikkasen värikäs elämä päättyi heinäkuun 19. päivä kuluneena kesänä. Hän oli eräs niitä kulltamaitten persoonallisuuksia, joiden elämästä ja ajatuksista säteilee kirkasta valoa vielä vuosien päähän. Juuri hänen kaltaisensa ovat tehneet kullankaivuuseen eksyneistä erikoislaatuisten joukon, josta ei mielenkiintoa puutu.

Olli oli liiton viimeisiä sotaveteraaneja, joka nuorukaisena joutui ensin Ihantalaan ja myöhemmin Lapin sotaan. Hän haavoittui Käsi-varressa aivan sodan viime vaiheissa. Noista tapahtumista hän ei innostunut koskaan kertomaan, ainakaan isommalle joukolle.

Sodan jälkeen hän jäi armeijan palvelukseen toimien Tikkakoskella lentomekaanikkona. Eläköidyttyään hän löysi tiensä pohjoiseen, ja innostui kullanhuuhdonnasta 1980-luvun puolimaissa. Hän kaivoi koko ajan samassa paikassa Vuojemin Köysihaaran jänkämäällä.

Itse kuulin Tikkasesta ensi kerran joskus 1987, jolloin joku mainitsi Köysihaarassa olevan äijän joka kaivaa kauniin järjestelmällisesti ja lisäksi löytää kultaa lujasti. Taisi parhaana kesänä olla kaivosrekisterin ilmoituksessa lähes 200 grammaa keltaista. Se on lapiolla missä tahansa komea saalis.

Tikkanen tuli kuuluksi myös insinööritai-

doistaan. Näppärästi hän rakensi Köysihaaran puroon pienen sähkövesivoimalan, joka tuotti sähköä pienen vanerikämpän valaistukseen ja radion kuunteluun. Samanlaisen voimalan hän järjesti rännilleen, jossa käytti lapiomiehelle sopivaa pumpulla käyvää vesiturbiinirumpua. Niitä hän myöhemmin valmisti muillekin kaivajille.

Tikkasen Ollin montut olivat selkeän suunnittelun tuloksia. Tasaisella jängällä on aina vaikeuksia pohtia, mihin ränninpäämaat johdetaan. Tikkanen ratkaisi asian tekemällä noin 5 x 5 metrin kaivantoja pohjia myöten, ja laski uudet maat edelliseen monttuun. Näin myös Köysihaaran vesi pysyi riittävän puhtaana kahvinkeittoa varten.

Kerran Ollin käsi leikattiin talvella, eikä se kuntoutunut kesään mennessä, käsi oli yhä paketissa. Olli ratkaisi asian niin, että kehitti tuellisen yhden käden lapion, ja varsin helpossa soramaassa hän paiskoi useita kuutioita ennen kuin kipsi poistettiin.

2000-luvulle tultaessa Ollin kaivaminen jäi vähemmälle, tilalle tuli oleskelu ja filosofointi. Joskus kuppia ottaessa oli entinen uho voimissaan.

Hän osallistui myös joskus 2006 liiton laivaristeilylle. Minäkin olin sen kerran mukana. Heittelimme baaris- ja toisillemme mielenkiintoisia anekdootteja, kun tuli yhtäkkiä valomerkki. Olli kirosi kun tupakki unohtui ostamatta, hän röyhytteli ahkerasti aina juodessaan.

Mistä siis siihen hätään tupakkia? Sanoin, että mennään

muun joukon mukana yökerhoon. Ovella iski kuitenkin vastaan valtava nuorison hönkä ja jumputtava musiikki.

– Eihän me tuonne mitenkään mahduta, harmitteli Olli.

Mittailin matkaa tiskille, siinä välissä oli ainakin 300 ihmistä, kaikki sinne jonottamassa. Sanoin Ollille, että minäpä kokeilen vielä yhtä konstia. Huusin yhtäkkiä muun metelin yli lujaa, että ”tehkää sotainvalidille tietä, hän tahtoo ostaa tupakkaa!!!!”

Jotain käsittämätöntä tapahtui. Eteemme aukeni kunniakuja, nuoriso tavoitteli kädellään kuviteltua lipan reunaa, suosionosoituksia sateli kuin suurelle rokkistaralle. Olli haki Marlborot, talo vielä tarjosi, käveltii samaa kunniakäytävää pois, Olli nyökytellen kuin valtiomies. Ulos päästyämme hän näytti tyrmistyneeltä.

– Ei kuule tätä olisi vielä joskus 70-luvulla uskonut. Silloin piti olla hipihiljaa, jottei stalinistit sylkeneet niskaan. Mutta enemmän tuossa hiukka hävetti, kun en minä kuitenkaan sotahullukaan ole!

Seuraavana päivänä saimme kuulla jonkun laivaston pikkukihon menneen naimisiin, nuoriväki kuului hääseurueeseen.

Joten kiitos sinulle Olli monista uhoiluista ja mietteistä. Kellanväristä seikkailua sinne tuontäyteeseen! Oli mukava osua yhteen ne erinomaisten muistorikkaat kerrat täällä maajalassa. Erityiskiitos Lasselle loppuajan huolehtimisesta.

VESA LUHTA

Kullanhuuhdonta Kaustisella

Kuluvana vuonna 2018, jolloin Lapin kullan löytymisestä on kulunut 150 vuotta, pidettiin LKL: n (lue Lapin Kullankai-
vajain Liitto Ry: n) pikkujoulutapahtuma Kaustisella Kansanlääkintäkeskuksessa. Kaiva-
jia kokoontui paikalle noin 90, ja päivä alkoi Keliber Oy:n infotilaisuudella. Keliber Oy:n Jarmo Finnilä esitteli kaivosyhtiön toimintaa, kaivoksen vaiheita sekä tulevaisuuden suunnitelmia. Kuultiin kysymyksiä kaivoksen toimintamallista, rakennettavista laitoksista ja loppu-
tuotteesta sekä rikastusprosessin vaiheista.

Iltapäivän puolella siirryttiin kansanlääkin-
tokeskuksen jumppasaliin, minne oli viritetty kullanhuuhdonnan kisa-areena. Neljä paljua vedellä täytettynä sekä muovipurkkeja hiekalla täytettynä ja sekaan kaadettiin hiput. Kilpailun tuloksen ratkaisivat käytetty aika sekä tietenkin löydettyt hiput. Hippujen koko on kilpailuissa noin 1–2 mm.

Kullanhuuhdontakilpailut ovat saavutta-
neet kovan suosion kaivajien keskuudessa. Suo-
melta on ollut joukkue MM-kisoissa, joita on
pidetty ympäri maailmaa. Tulevana vuonna
2019 pidetään kullanhuuhdonnan MM-kilpai-
lut Tankavaarassa.

Päivä jatkui jouluisella menyyllä ja maitta-
van joulupöydän antimet nautittiin keskus-
telyn lomassa. Illan päätteeksi pistettiin tanssik-
si tanssiyhtye Torremolinoksen tahdissa sekä
jatkettiin keskustelua ja kesän saaliiden vertai-
lua.

Päivä ja ilta kuluivat rattoisasti tuttuja ja
tuntemattomiakin tavatessa. Sanonkin näin
kiitokset kaikille osallistuneille ja keltaisia rän-
nejä vuodelle 2019 toivottaen.

ENSIO KAUSTINEN
LKL varapj.

Merkkipäivät

*Viiskymppisenä sitä alkaa tajuta, että karttamerkintä
vaikeakulkuinen tai ylitsepääsemätön suo saattaa
ihan oikeastikin tarkoittaa vaikeakulkuista tai
ylitsepääsemätöntä suota.*

- Mullisaukko

**LKL ry onnittelee kaikkia jäseniään,
jotka ovat jo oppineet kiertämään
lettojäнкät kovan maan kautta!**

80 v.

27.1.-19 Esa Noukkala, Tuusula
20.2.-19 Kaarlo Ahlholm, Nivala
24.2.-19 Matti Viranen, Pusula

70 v.

23.10. Antero Koivu, Pori
28.10. Veikko Friman, Pori
10.1.-19 Kari Lankila, Nilsä
13.1.-19 Kari Hokkanen, Nummela

65 v.

22.1.-19 Tauno Suontausta, Riihimäki
13.2.-19 Pauli Koskinen, Ylöjärvi

60 v.

8.12. Esa Yläkangas, Mänttä
4.1.-19 Marita Suomaa, Tampere

50 v.

9.12. Mia Heiskanen, Hämeenlinna
20.12. Mullisaukko, Lemmenjoki /Jurmukoski, Inari

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Polttopuuta metrisenä halkona.

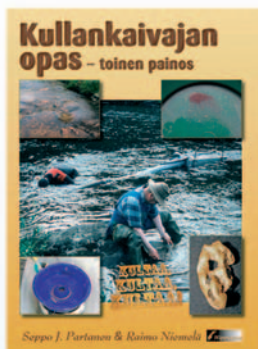
Kysy myös poronlihaa

.5362

Posti Green

Lapin kultaa

tarinoina ja hippuina

KULTA NÄKYVIIN

Kultaputket, -rasiat, avaimenperät, minivas-
koolit ja -pullot, pinssit

Tilaukset nettikaupasta
www.hipputeos.fi

Toimitus Matkahuolto tai nouto Keravalta

Hipputeos Oy varastomyymälä Kivenhakkaajantie 3, Kerava, soita 040 5454833

KATSO: Suomen suurimmat kultahiput sekä tarinoita kultamailta

www.kultahippu.fi